

Datum: 2023-01-11
Handläggare: Hannes Rasper
Direktr:
Diariernr: 2022.193 VON

Vård- och omsorgsnämnden

Utredning om krav på utökad registerutdrag vid nyanställning

Ärendebeskrivning

Vård- och omsorgsnämnden har gett vård- och omsorgsförvaltningen i uppdrag att utreda utökad registerkontroll inför samtliga nyanställningar på förvaltningen 2022-08-30, § 62.

Bakgrunden till nämndens uppdrag var ett beslut i kommunfullmäktige 2022-06-15, § 14 där nämnden fick i uppdrag att utreda utökad registerkontroll vid nyanställning inom äldreomsorgen.

Rättsutredning från GR

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) har gjort en omfattande rättsutredning 2021-03-08 om kommuners rätt att begära in registerutdrag vid anställningar (se bilaga). I utredningen tas följande upp:

Det finns tre olika slags registerkontroller som en arbetsgivare kan rikta mot en arbetssökande: formell, fakultativ eller informell. Den formella registerkontrollen innebär att arbetsgivaren har en skyldighet enligt olika speciallagar att kontrollera den arbetssökande innan en anställning erbjuds. Det gäller exempelvis skolverksamhet och LSS-verksamhet riktad mot barn.

Fakultativ registerkontroll ger arbetsgivaren en rätt, men inte en skyldighet, att begära registerutdrag inför en anställning eller ett uppdrag. Det gäller exempelvis för personer som arbetar med barn. Även vid fakultativ registerkontroll finns det speciallagar som ger arbetsgivaren en uttalad rätt att inhämta registerutdrag.

Informell registerkontroll bygger på att den enskilde ska nyttja sin rätt enligt EU-stadgan, GDPR och brottsdatalogen att få ut uppgifter om sig själv, i detta fall ur polisens belastningsregister. I nästa led kräver arbetsgivaren att den tilltänka personen ska visa upp ett sådant intyg innan en anställning erbjuds. Det finns inget uttryckligt förbud mot detta, varför privata arbetsgivare kan begära ett utdrag utifrån den fria avtalsrätten.

En kommun som anställer omfattas emellertid av objektivitetsprincipen i regeringsformen samt legalitetsprincipen och proportionalitetsprincipen i förvaltningslagen. Det innebär att en kommun endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen. Vidare får en myndighet inte ingripa i ett enskilt intresse med åtgärder som är mer långtgående än vad de behöver vara.

Slutsatsen i GR:s utredning är att om kommuner inte har laglig rätt att begära in integritetskänsliga uppgifter, så bör kommunen inte göra det från arbetssökande. En kommun som ändå begär in sådana uppgifter från arbetssökande skulle troligen få kritik från JO då kommunen tar sig en rätt som den inte har.

Sedan GR:s utredningen presenterats har ingen ny lagstiftning tillkommit som ändrar läget. Justitieombudsmannen (JO) har i september 2022 inlett en utredning mot Södertälje kommun som infört utvidgade bakgrundskontroller av anställda och arbetssökande i kommunen. JO skriver att förfarandet *"väcker frågor om kontrollerna är förenliga med grundlagens skydd mot intrång i den personliga integriteten."*

Förvaltningens yttrande

Förvaltningens bedömer att GR:s rättsutredning från 8 mars 2021 är väl underbyggd och att slutsatser fortfarande är aktuell, det vill säga att det är ytterst tveksamt om en kommun får göra informella registerkontroller utan att bryta mot den offentliga rätten.

Mot bakgrund av detta utreder förvaltningen inte vidare om eller hur informell registerkontroll ska införas på vård- och omsorgsförvaltningen.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Förslag till beslut

Förslag till beslut i vård- och omsorgsnämnden

1. Förvaltningens redovisning i tjänsteskrivelse daterad 2023-01-11 godkänns.
2. Uppdraget till förvaltningen om att utreda utökad registerkontroll inför samtliga nyanställningar är därmed utfört.

Bilaga

Rättsutredning 2021-03-08 Göteborgsregionen (GR) Johan Borre

Anita Hedström
Förvaltningschef

Hannes Rasper
Enhetschef kanslienheten